

Vystavené obrázky vybral a setřídil arteterapeut Bedřich Čermák, který čerpal ze své mnohaleté praxe.

Mgr. Bedřich Čermák vystudoval Střední odbornou školu výtvarnou, Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích, ateliér arteterapie, a absolvoval psychoterapeutický výcvik integrované psychoterapie PSIN. Přes dvacet let pracuje v psychiatrické léčebně v Červeném Dvoře jako arteterapeut se závislými osobami.

Psychiatrická léčebna Červený Dvůr je zařízení specializované na střednědobou ústavní léčbu závislostí na návykových látkách a patologického hráčství. Byla založena v roce 1966.

Vystavené obrázky jsou výsledkem práce závislých osob. Ti přijdou na terapeutická oddělení po detoxikaci, kde se rozhoduje, zda terapie bude krátkodobá, individuální, nebo je pacient přeložen na oddělení, kde se praktikuje komunitní (skupinová) forma léčby. Během prvního měsíce (cca 3–5 týdnů) by měla proběhnout první interpretace (Rodinná koláž a první čtyři témata, která podávají základní informace jednak o samotném autorovi, ale také o jeho vztazích s nejbližšími). V té době se také obvykle určuje předběžná délka hospitalizace. Arteterapie probíhá ve spolupráci s celým terapeutickým týmem, klientem či pacientem, nevyjímaje případně i rodinného příslušníka.

První interpretace obsahuje konzultaci nad obrázky autora (**Adam a Eva**, Matka a dítě, Já, partner/ka a jeden z rodičů, Sport a Rodinná koláž) před celou terapeutickou skupinou. Koná se obvykle během prvních 3 týdnů hospitalizace. Snahou je najít v dosavadním životě autora „křižovatku“ neboli konfliktní období, které ho zavedlo „na scestí“, jež vyvrcholilo závislostí a pobytem v psychiatrické léčebně. Zviditelňují se tak role, které vědomě či nevědomě autor přijal, na obrázcích se objevují znaky, symboly, znamení, které se v dalším terapeutickém procesu mohou potvrdit či původní hypotézu popřít.

Druhá série (archetypy) zpracovává „ženská“ pohádková témata (**Šípková Růženka, Červená karkulka, Sněhová královna** a Mořská panna). Na této sérii lze upřesnit období, kdy se předpokládaná „krize“ mohla odehrát (rané dětství, puberta, pozdní adolescence... atd.), poté může být původní hypotéza korigována, upřesněna a potvrzena. Není pro arteterapeuta dobré, aby se vytrvale držel hypotéz z první interpretace (na podkladě znaků a symbolů), je třeba je podrobovat neustálým konfrontacím s novými artefakty autora, neboť cílem je změna dosavadních stereotypů (algoritmů) chování při řešení úkolů (životních situací, vztahů). Metodický vstup arteterapeuta vycházející z Rožnovské školy usiluje o včasné používání akvarelového zpracování témat, odstranění obranné linky, kresby, čistotu barev, pojednání celé plochy, kterou má pacient k dispozici, a postupné efektivní zpracování perspektivy a prostoru.

Ve třetí sérii jsou zadávána účelová témata, která mají za cíl znovuprožití, korekci a zpracování „krizového“ období (situace, zážitku). Terapeutická činnost vychází z předpokladu, že výtvarný projev je jednou z mála cest, která nepodlehla obranným mechanismům, které si každý vytváří během svého osobnostního dozrávání. Artefakt vypovídá o autentickém prožívání a emocích klienta. Z různých důvodů často nemluvíme tak, jak cítíme, zvláště v situacích, které by nás mohly (podle našich zkušeností) poškodit. Výtvarné sdělení (i pokud je vnímání ovlivněno například drogou nebo stresem) je zcela bezprostřední a má vysokou vypovídací hodnotu.

Výstava je koncipovaná jako náhled do arteterapeutické praxe s osobami závislími na alkoholických nebo nealkoholických drogách a jejich kombinacích. Jsou zde vystavené artefakty, kde se autoři vyjadřují k tématu, které obsahuje některé archetypy (jako muž – žena – strom – slunce – voda – hřích – trest – prokletí – vysvobození – atp.).

Vystavené obrázky jsou na témata:

Adam a Eva

Šípková Růženka

Sněhová královna

Červená karkulka

Ke každému tématu je vystavený artefakt malovaný ženou (Ž) a mužem (M), pacienty s drogovou závislostí na alkoholu (A), nealkoholových drogách (T) a patologickými hráči (G).

„Adam a Eva (ráj) je archetypální téma, kterým arteterapii v Psychiatrické léčebně Červený Dvůr zahájíme. V první fázi zápasíme s nechtím pacienta k malování. Naposledy maloval někdy v páté třídě a je potřeba jej přesvědčit, že cílem není naučit jej malovat jako akademického malíře, ale že výtvarný projev je komunikační prostředek, který nám vzájemně pomůže rychleji se dorozumět.“

„Při zpracování tématu ‚Adam a Eva‘ reflektuje autor svůj vztah k mužskému a ženskému principu, k pojmu trestu a viny, někdy se vyjadřuje i k otázce víry, hříchu, ‚božskému zakazu‘, k autoritě a ke své schopnosti či neschopnosti vzepřít se jí.“

„Toto téma (‚Adam a Eva‘) je důležité i ve spojitosti se dvěma psychologickými testy: kresbou lidské postavy a kresbou stromu, které o osobě pacienta mnohé napoví.“

„Obrázky na téma pohádek Šípková Růženka, Sněhová královna a Červená karkulka ilustrují autorův vztah k druhému pohlaví, čili období dospívání, prvních lásek, ale také prvních zklamání. Vysvětlují se tak ‚dětské‘ role v ‚dospěláckém‘ věku, potvrzují či zpochybňují se signály (znaky, symboly, znamení), které při první interpretaci nabízely určité hypotézy.“

(Citace převzaty z korespondence s Bedřichem Čermákem).